NORAKSTS
Lieta Nr. A42650908
A01792-10/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2010.gada 23.martā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese K.Kalvāne-Radziņa,

piedaloties pieteicēja *E.Z.* pārstāvei *V.Z.* un atbildētāja Rīgas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas Domes Administratīvās komisijas pārstāvim *M.B.*,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *E.Z.* pieteikuma par morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 2000 apmērā.

Aprakstošā daļa

[1] Administratīvajā rajona tiesā 2008.gada 24.jūlijā saņemts *E.Z.* (turpmāk tekstā – pieteicējs) pieteikums, kurā lūgts atlīdzināt Rīgas domes Administratīvās komisijas (turpmāk tekstā – atbildētāja) nodarīto morālo kaitējumu. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem:

[1.1] Pieteicējs uzskata, ka ar Rīgas Domes Administratīvās komisijas Centra rajona apakškomisijas 2004.gada 24.marta lēmumu Nr.D57-12-63 netika izvērtēts 2004.gada 19.februāra administratīvā pārkāpuma protokola Nr.1.4.70508, ar kuru pieteicējam tika uzlikts naudas sods 25 Ls apmērā, tiesiskums, kas uzskatāms par iestādes bezdarbību.

[1.2] Pieteicējs norāda, ka morāls kaitējums nodarīts, iestādei Iesniegumu likuma 5.pantā noteiktajā procesuālajā termiņā neatbildot uz 2005.gada 1.aprīļa, 2005.gada 4.maija, 9.jūnija, 8.jūlija un 16.augusta iesniegumiem, kuros pieteicējs lūdza atlīdzināt zaudējumus.

[1.3] Morālais kaitējums pieteicējam nodarīts, Rīgas domei bez attaisnojoša iemesla neierodoties uz tiesas sēdēm Administratīvajā rajona tiesā 2007.gada 5.martā un atkārtoti 2007.gada 9.maijā, pie tam iepriekš par to nepaziņojot. Pieteicējs uzskata, ka tādējādi atbildētāja priviliģēti izmanto tiesības, kas uzskatāms par korupciju.

[1.4] Morālais kaitējums pieteicējam nodarīts, atbildētājai nepildot Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 25.septembra spriedumu, kas liecina par to, ka Administratīvās komisijas amatpersonas atrodas nesodāmības apziņas gaisotnē.

[2] Administratīvajā rajona tiesā 2008.gada 3.septembrī saņemts paskaidrojums par pieteikumu. Atbildētāja uzskata, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms, paskaidrojot tālāk minēto.

[2.1] Ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 25.septembra spriedumu konstatēts, ka Administratīvās komisijas 2005.gada 12.jūlija lēmums nesatur virkni būtisku sastāvdaļu. Jauna administratīvā akta izdošanas procesā Administratīvā komisija secināja, ka saskaņā ar vienu no iespējamām tiesību normu interpretācijām, tā nav tiesīga izlemt šādus jautājumus un par to izdeva jaunu administratīvo aktu.

[2.2] Paralēli jauna administratīvā akta izdošanas procesam pieteicējs vērsās Administratīvajā komisijā ar dažāda veida iesniegumiem par šo jautājumu nosūtīšanu Rīgas Domei. Rīgas Dome jau 2005.gada 25.augusta atbildē uz pieteicēja iesniegumu norādīja, ka šo jautājumu risināšana ir Administratīvās komisijas kompetencē un ka Rīgas Dome tās pieņemtos lēmumus nepārskata. Ievērojot to, ka pieteicēja iesniegumos prasības pamats, apjoms un adresāts nemainījās, tie viens otru papildināja, uzskatāms, ka tie nav patstāvīgi pieteikumi, bet gan

paskaidrojumi un sūdzības sakarā ar pieteicēja 2005.gada 1.aprīļa prasību.

[3] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāve pieteikumu uzturēja un papildus paskaidroja, ka viens no pieteicēja izsauktajiem policistiem bija iereibis un gribēja izspiest kukuli, policisti pieteicējam lika iet uz policijas automašīnu, pretējā gadījumā draudot ar roku dzelžu uzlikšanu, tur viņu „apstrādāja". Pieteicēja pārstāve norādīja, ka atbildētāja ignorē Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.,11. un 70.pantu, tikušas aizskartas personas tiesības izsaukt policiju un tiesības uz valsts pārvaldes garantēto tiesību aizsardzību, pieteicējam nav uzrādīta veiktā dienesta pārbaude, tā tiek turēta slepenībā.

[4] Tiesas sēdē atbildētājas pārstāvis pieteikumu neatzina uz paskaidrojumā tiesai minēto argumentu pamata.

Motīvu daļa

[5] Latvijas Republikas Satversmes 92.panta trešajā teikumā noteikts, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par tiesību aizskārumu, kas nodarīts administratīvajā procesā, paredzētas arī Administratīvā procesa likuma 92.pantā. Savukārt Latvijas Republikas Satversmē un Administratīvā procesa likumā garantētās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu administratīvajā procesā detalizē Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums (turpmāk – Zaudējumu atlīdzināšanas likums).

[6] Morālā kaitējuma atlīdzinājuma noteikšana ir regulēta Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.pantā.

Pirmkārt, Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta pirmajā daļā ir paredzēti kritēriji morālā kaitējuma noteikšanai. Tie ir:

1) tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgums;

2) konkrētā aizskāruma smagums;

3) iestādes rīcības tiesiskais un faktiskais pamatojums un motīvi;

4) cietušā rīcība un līdzatbildība**;**

5) citi konkrētajā gadījumā būtiski apstākļi.

Otrkārt, Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta trešajā daļā ir noteiktas morālā kaitējuma atlīdzinājuma maksimālās robežas**:**

1) 3000 latu, ja kaitējums nav smags;

2) 5000 latu, ja kaitējums ir smags;

3) 20 000 latu, ja nodarīts kaitējums dzīvībai vai sevišķi smags kaitējums veselībai.

Treškārt, Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturtajā daļā ir paredzēta iespēja kā patstāvīgu vai papildu atlīdzinājumu noteikt iestādes rakstveida vai publisku atvainošanos.

Morālā kaitējuma atlīdzinājumam ir jāatbilst nodarītajam kaitējumam. Tādējādi, jo nopietnāks kaitējums, jo ievērojamākam jābūt atlīdzinājumam. Tas attiecas gan uz atlīdzinājuma veida izvēli (iestādes atvainošanās vai atlīdzinājums naudā), gan atlīdzinājuma apmēru, ja izvēlēts atlīdzinājums naudā.

Tā kā morālā kaitējuma atlīdzinājumam ir jāatbilst nodarītajam kaitējumam, tad atlīdzinājuma noteikšanā ir izmantojami morālā kaitējuma noteikšanas kritēriji. Līdz ar to morālā kaitējuma atlīdzinājums ir atkarīgs no kaitējuma rakstura, kaitējuma nodarīšanas apstākļiem, kā arī citiem būtiskiem apstākļiem.

Morālā kaitējuma atlīdzinājuma noteikšanā nozīme ir arī atlīdzinājuma funkcijai**.** Atlīdzinājumam ne tikai jāsniedz gandarījums personai, kuras tiesības tikušas aizskartas, bet arī jāattur iestāde no līdzīgu aizskārumu izdarīšanas nākotnē. Jāņem arī vērā, ka, nosakot atlīdzinājumu, tiesa pauž valsts nostāju par aizskarto tiesību un paša tiesību aizskāruma nozīmīgumu. Tādējādi atlīdzinājums demokrātiskā un tiesiskā valstī nedrīkst būt nesamērīgi mazs (sal.skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 16.februāra spriedumu lietā SKA-104/2010)**.**

[7] Tiesa konstatē turpmāk norādītos faktiskos apstākļus, kam ir nozīme morālā

kaitējuma atlīdzinājuma noteikšanā:

[7.1] Ar Rīgas Domes Administratīvās komisijas Centra rajona apakškomisijas 2004.gada 24.marta lēmumu Nr.D57-12-63, pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (LAPK) 202.pantu, pieteicējam tika uzlikts naudas sods Ls 25 apmērā (lietas lapa 197).

[7.2] Nepiekrītot Rīgas Domes Administratīvās komisijas Centra rajona apakškomisijas 2004.gada 24.marta lēmumam Nr.D57-12-63, pieteicējs to apstrīdēja Administratīvajā komisijā (lietas lapas 194-195).

Ar Administratīvās komisijas 2004.gada 12.maija lēmumu Nr.D57 18-6, pamatojoties uz LAPK 286.panta 1.punktu, tika nolemts apstrīdēto lēmumu atstāt negrozītu (lietas lapa 190).

[7.3] Nepiekrītot Administratīvās komisijas 2004.gada 12.maija lēmumam Nr.D57 18-6, pieteicējs to pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā (lietas lapas 171-173).

Ar Administratīvās rajona tiesas 2005.gada 26.janvāra spriedumu minētais lēmums tika atcelts, jo tiesa pieteicēja darbībās nekonstatēja LAPK 202.pantā noteikto administratīvā pārkāpuma sastāvu (lietas lapas 158-162).

[7.4] 2005.gada 1.aprīlī un atkārtoti 2005.gada 4.maijā, 9.jūnijā, 8.jūlijā un 16.augustā pieteicējs vērsās ar iesniegumu Administratīvajā komisijā, lūdzot iestādei atlīdzināt zaudējumus.

Ar Administratīvās komisijas 2005.gada 12.augusta lēmumu Nr.AK-05-94-ap pieteicēja lūgums par zaudējumu atlīdzināšanu tika noraidīts (lietas lapa 148).

Nepiekrītot Administratīvās komisijas 2005.gada 12.augusta lēmumam Nr.AK-05-94-ap, pieteicējs to pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā (lietas lapas 146-147).

[7.5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 25.septembra spriedumu minētais lēmums atcelts un Administratīvajai komisijai uzlikts pienākums viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot administratīvo aktu par pieteicēja izteikto prasījumu par zaudējumu atlīdzināšanu (lietas lapas 129-131).

[7.6] 2007.gada 27.novembrī (lietas lapas 116, 117) un atkārtoti 2008.gada 11.janvārī (lietas lapas 109, 110), 16.februārī (lietas lapa 105) un 7.martā (lietas lapa 87) pieteicējs vērsās ar iesniegumu Administratīvajā komisijā, lūdzot iestādi izpildīt Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 25.septembra spriedumu.

2008.gada 10.martā pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar lūgumu izvērtēt Administratīvās komisijas rīcību - Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 25.septembra sprieduma izpildi (lietas lapa 101).

[7.7] Ar Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 29.maija lēmumu Administratīvās komisijas priekšsēdētājam *J.L.* tika uzlikta piespiedu nauda Ls 100 apmērā par 2007.gada 25.septembra sprieduma neizpildi (lietas lapas 62, 63).

[7.8] Ar Administratīvās komisijas 2008.gada 20.jūnija lēmumu Nr.AK-08-394-ap pieteicējam tika atteikts atlīdzināt zaudējumus un nodarīto morālo kaitējumu (lietas lapas 45-49). Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[7.8.1] Saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 6.pantu un Civillikuma (CL) 1776.pantu nav saskatāma objektīva cēloņsakarība starp iestādes darbību un nodarītajiem zaudējumiem.

[7.8.2] Pieņemtie lēmumi par pieteicēja saukšanu pie atbildības vienmēr tikuši apstrīdēti un pārsūdzēti likumā noteiktajā termiņā, tātad tie nekad nav stājušies spēkā, ne Rīgas Dome, ne Administratīvā komisija tos nav publicējusi, lēmumi nav bijuši publiski pieejami, tādējādi tie pieteicējam nav nodarījuši morālu kaitējumu.

Saskaņā ar Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta akceptētu interpretāciju lietā Nr.SKA-49/2008 pašu prettiesiska lēmuma pieņemšanas faktu, kas nav izsaucis nekādas fiksējamas sekas, kā arī personas darbības savu tiesību aizsardzībai, kas veiktas sakarā ar izdoto aktu nevar būt par pamatu morālā kaitējuma atlīdzināšanai. Apstāklis, ka pieteicējam bija jāpiedalās tiesas sēdēs un ka pieteicējs visus šos gadus ir izjutis Rīgas Domes darbinieku nelabvēlīgo attieksmi pret sevi, kas radīja psiholoģisku spriedzi, nav uzskatāms par morālās ciešanas radošu. Administratīvā akta apstrīdēšana un pārsūdzēšana ir tiesību normās paredzēts privātpersonu tiesību aizsardzības mehānisms, kas pats par sevi nav uzskatāms par

pazemojošu un morālas ciešanas izraisošu.

[7.8.3] Saskaņā ar pieteicēja iesniegumu Rīgas pašvaldības policijas Centra rajona pārvaldē veikta dienesta pārbaude, tās laikā pieteicēja izvirzītās apsūdzības nav apstiprinājušās.

[7.8.4] Jautājums par pieteicēja norādīto iespējamo korupcijas gadījumu saistībā ar tiesas sēžu atlikšanu sakarā ar Administratīvās komisijas neierašanos, pamatojoties uz APL 145.panta 1.daļas 6.punktu, nododams kompetentai iestādei lemšanai par kriminālprocesa uzsākšanu.

[8] Izvērtējot tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumu, tiesa konstatē, ka būtībā pieteicējs morālās ciešanas saista ar to, ka viņš bija nepamatoti administratīvi sodīts, kā arī ar apstākli, ka atbildētāja pārlieku vilcinājās ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 25.septembra sprieduma izpildi. Tādejādi tiesa konstatē, ka iestāde sākotnēji bija pieļāvusi kļūdu administratīvā pārkāpuma sastāva konstatēšanā. Savukārt turpmākajās tiesiskajās attiecībās ar pieteicēju pārkāpa pieteicēja tiesības uz savlaicīgu lietas izskatīšanu iestādē. Tiesa konstatē, ka atbildētāja Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 25.septembra spriedumu nepildīja turpat vai vienu gadu – spriedums stājies spēkā 2007.gada 16.oktobrī, bet Lēmumu atbildētāja ir pieņēmusi 2008.gada 20.jūnijā – pēc septiņiem mēnešiem. Lai gan spriedumā tiesa noteica, ka tas izpildāms viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Tas nozīmē, ka spriedums bija izpildāms līdz 2007.gada 16.novembrim.

[9] Attiecībā uz pirmo morālā kaitējuma iemeslu – nepamatotu administratīvo sodīšanu, tiesa norāda, ka atbildētāja ir pamatoti secinājusi, ka prettiesiska lēmuma pieņemšanas fakts, kas nav radījis paliekošas sekas, kā arī personas darbības savu tiesību aizsardzībai, kas veiktas sakarā ar izdoto aktu, nevar būt par pamatu morālā kaitējuma atlīdzināšanai. Līdz ar to tiesa pieteicēja tiesību aizskārumu minētajā daļā nevērtē kā smagu.

[10] Savukārt pieteicēja norādīto morālo aizskārumu, kas tam nodarīts ar atbildētājas rīcību, vilcinoties izpildīt Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 25.septembra spriedumu, tiesa vērtē kā pietiekami būtisku, lai tas varētu radīt pieteicējam morālas ciešanas.

Saskaņā ar likuma Par tiesu varu 16.panta otro daļu spriedums, kas stājies likumīgā spēkā, ir izpildāms. Saskaņā ar minētā panta ceturto daļu šādam spriedumam ir likuma spēks, visiem tas ir obligāts un pret to jāizturas ar tādu pašu cieņu kā pret likumu.

Tādejādi pieteicējam bija tiesības paļauties uz to, ka atbildētāja izpildīs Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 25.septembra spriedumu viena mēneša laikā no tā likumīgā spēkā stāšanās dienas, t.i., līdz 2007.gada 16.novembrim.

Atbildētāja norādīja, ka vilcināšanās ar tiesas sprieduma izpildi radās tā iemesla dēļ, ka iestādei radās neskaidrības ar likumā noteikto kārtību, kādā ir izpildāms spriedums. Minēto apliecina lietas materiāli, no kuriem ir redzams, ka starp Rīgas domes institūcijām ir bijusi sarakste, kā arī ir bijuši sagatavoti vairāki lēmuma projekti, kas nav apstiprināti (lietas lapas 73-84, 88, 90-93, 104, 107, 108).

Tiesa uzskata, ka tāda vilcināšanās nav pamatota. Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta pirmo daļu valsts pārvalde ir pakļauta likumam un tiesībām. Saskaņā ar panta trešo daļu valsts pārvalde darbojas sabiedrības interesēs. Pie sabiedrības interesēm pieder arī samērīga privātpersonas tiesību un tiesisko interešu ievērošana. Savukārt atbilstoši panta piektajai daļai valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu. Tas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.

Tiesas vērtējumā konkrētajā gadījumā atbildētāja ir pieļāvusi labas pārvaldības principa pārkāpumu, jo laiks, kādā tā izpildīja tiesas spriedumu nav uzskatāms par saprātīgu, lai pieņemtu lēmumu par zaudējumu atlīdzinājumu.

Vienlaikus tiesa konstatē, ka pieteicējs no savas puses nepārtraukti ir atgādinājis atbildētājai, ka tai ir pienākums izpildīt tiesas spriedumu (lietas lapas 87, 94, 95, 105, 116, 117) un pat ir iesniedzis sūdzību tiesā par tiesas sprieduma nepildīšanu (lietas lapa 101). Līdz ar to tiesa pieteicēja rīcību vērtē kā aktīvu un ir atzīstams, ka pieteicējs pilnā mērā ir izpildījis sadarbības pienākumu, lai novērstu iestādes pieļautu pieteicēja tiesību pārkāpumu.

Tādejādi, lai gan pārsūdzētais Lēmums pēc būtības ir pareizs, jo pieteicējam nav tiesību saņemt morālā kaitējuma atlīdzinājumu par nepamatotu sodīšanu administratīvā pārkāpuma lietā, bet iestādes pieļautais procesuālais pārkāpums – administratīvā akta izdošanas ilgums – ir atzīstams par būtisku procesuālu pārkāpumu, kas ir radījis pieteicējam morālas ciešanas.

[11] Nosakot morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmēru, tiesa ņem vērā iepriekš konstatētos apstākļus un secina, ka pieteicējam nav nodarīts smags morālais kaitējums. Tiesa uzskata, ka izskatāmajā lietā ar rakstveida atvainošanos nebūs pietiekami, jo tiesa tiesas sprieduma savlaicīgu nepildīšanu atzīst par būtisku personas tiesisko interešu aizskārumu, ko iestādei nebija tiesības pieļaut. Līdz ar to morālā kaitējuma atlīdzinājums ir nosakāms naudā robežās līdz Ls 3000.

Pieticējs ir prasījis morālā kaitējuma atlīdzinājumu Ls 2000 apmērā. Tiesa uzskata, ka konkrētajā lietā nav pamata to piespriest prasītajā apmērā, jo pieteicējs nav pats personiski vērsies iestādē, bet gan pilnvarojis to darīt *V.Z.*. Līdz ar to pieteicējs pats personīgi nav izjutis ievērojamas morālas ciešanas, bet gan izjutis savu tiesisko interešu aizskārumu, savlaicīgi nesaņemot lēmumu par nodarītā kaitējuma atlīdzinājumu.

Pastāvot minētajiem apstākļiem, tiesa uzskata, ka morālā kaitējuma atlīdzinājums ir nosakāms Ls 500 apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 256.^{2} pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

daļēji apmierināt *E.Z.* pieteikumu par morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Atzīt, ka Rīgas domes Administratīvā komisija, izdodot 2008.gada 20.jūnija lēmumu Nr.AK-08-394-ap, ir pieļāvusi būtisku procesuālu pārkāpumu.

Uzlikt par pienākumu Rīgas pašvaldībai atlīdzināt *E.Z.* nodarīto morālo kaitējumu Ls 500 (pieci simti latu) apmērā.

Noraidīt *E.Z.* pieteikumu daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu, kas viņam nodarīts ar Rīgas domes 2004.gada 12.maija lēmumu Nr.D57 18-6.

Piespriest no Rīgas pašvaldības par labu *E.Z.* samaksāto valsts nodevu desmit latu apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2010.gada 23.martā.

Tiesnese /paraksts/ K.Kalvāne-Radziņa

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese

K.Kalvāne-Radziņa
Rīgā, 2010.gada 23.martā